

ETHIAS
PENSION CORNER

Beste ager

Sinds 16 februari wordt een nieuwe dienstverlening ter beschikking gesteld van onze klanten collectiviteiten en ondernemingen: onze Ethias Pension Corner. Op dit digitaal platform hebben we alle nuttige informatie verzameld met betrekking tot de pensioenen: de meest actuele pensioenwetgeving (alle wetgeving binnen handbereik met één enkele klik!), de naslagwerken van onze collega's Silvy Tomassetti en Bernard Fransolet, achtergrondnota's, nieuwsbrieven... Onze Pension Corner is dus een referentietool met een rijk informatieaanbod over zowel het wettelijk (eerste pijler) als het aanvullend pensioen (tweede pijler).

In een wetgevende context die in volle verandering is, beantwoordt Ethias met deze nieuwe dienst een vraag van onze klanten om op elk ogenblik geïnformeerd te blijven. Het spreekt voor zich dat de inhoud van het platform zal groeien in de loop van de tijd.

U vindt onze Pension Corner op www.ethias.be/pensioncorner . De toegang is gratis.

Ik wens u een aangename ontdekkingsreis doorheen onze nieuwe Pension Corner.

En neem vooral ook de tijd die nodig is om dit nieuwe nummer van InfoPensioenen te ontdekken!

Veel aangenot

Jean-Michel Bourdoux
Directeur Leven Collectiviteiten

PENSIOENDOSSIER POLITIE

Eindeloopbaanregime en stelsel van non-activiteit

Het Grondwettelijk Hof maakte in een arrest van 10 juli 2014 komaf met de gunstige pensioenregels voor de politie. Heel wat personeelsleden moeten daardoor een pak langer werken. Als compensatie introduceert de federale regering nu een eindeloopbaanregeling waardoor leden van het operationeel kader die minstens 58 jaar zijn een aangepaste job kunnen vragen. Daarnaast komt er – tijdelijk – een 'systeem van non-activiteit' voor personeelsleden van het operationeel kader die vóór de uitspraak van het Hof een preferentiële vervroegde pensioenleeftijd van 54, 56 of 58 jaar genoten. Zij kunnen gedurende maximum 4 jaar vóór de opname van hun vervroegd pensioen stoppen met werken.

Via een KB van 9 november 2015 worden beide procedures toegevoegd aan de rechtspositieregeling van het personeel van de politiediensten (RPPol). Inmiddels werd artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 ook gewijzigd door de wet van 18 december 2015, zodat de periodes van non-activiteit voorafgaand aan de pensionering voortaan ook meetellen voor de opening van het recht op vervroegd pensioen.

Eindeloopbaanregime

Personeelsleden operationeel kader van minstens 58 jaar
Ieder lid van het operationeel kader dat minstens 58 jaar oud is (op het moment van de aanvraag) kan via het

1

1-3 Eindeloopbaanregime en stelsel non-activiteit politie

3-4 Aanvullende wet non-activiteit politie

4 Welvaartsaanpassing gewaarborgd inkomen

eindeloopbaanregime een ‘aangepaste betrekking’ vragen. Dat kan zowel een statutaire betrekking van het operationeel kader zijn als een statutaire betrekking van het administratief en logistiek kader. De functie moet in elk geval aangepast zijn aan het profiel en de mogelijkheden van het betrokken personeelslid.

Aanvraag bij eindeloopbaancommissie

Het personeelslid moet zijn aanvraag, samen met een lijst van beoogde betrekkingen, indienen bij de eindeloopbaancommissie – met afschrift aan de personeelsdienst van zijn huidige werkgever. Die commissie bestaat uit twee vertegenwoordigers van het betrokken politiekorps en een expert gespecialiseerd in personeelsbeleid gericht op de duurzame inzetbaarheid van personeel.

De commissie hoort de aanvrager, beoordeelt de aanvraag en geeft advies aan – naargelang het geval – de gemeente- of politieraad, de gedelegeerde overheid of de minister of de gedelegeerde directeur-generaal van het middelenbeheer en de informatie. Ze houdt in haar advies rekening met de functiebeschrijving van de beschikbare aangepaste betrekkingen en met het profiel en de mogelijkheden van het betrokken personeelslid.

De commissie kan slechts geldig adviseren indien de meerderheid van haar leden aanwezig is. Ze beslist bij geheime stemming en bij gewone meerderheid. Het advies wordt bezorgd aan het betrokken personeelslid en de betrokken werkgevers.

Databank beschikbare betrekkingen

De dienst personeelsbeheer van de directie personeel van de federale politie zal een databank aanleggen met de beschikbare aangepaste betrekkingen binnen de geïntegreerde politie. Zowel de verschillende eindeloopbaancommissies als de betrokken personeelsleden van het operationeel kader kunnen die raadplegen.

Het is de gemeente- of politieraad, de daartoe gedelegeerde overheid of minister of de daartoe gedelegeerde directeur-generaal van het middelenbeheer en de informatie die – na advies van de eindeloopbaancommissie – een aangepaste betrekking toekent waarin het betrokken personeelslid wordt herplaatst.

Weddeschaal

Het herplaatste personeelslid behoudt zijn rechten op zijn weddeschaal en, in voorkomend geval, zijn baremische loopbaan.

De federale regering introduceert een eindeloopbaanregeling waardoor leden van het operationeel kader die minstens 58 jaar zijn een aangepaste job kunnen vragen.

Stelsel van non-activiteit voorafgaand aan de pensionering

Tijdelijke regeling voor beperkte groep

Personeelsleden van het operationeel kader die vóór 10 juli 2014 (datum arrest Grondwettelijk Hof) een preferentiële vervroegde pensioenleeftijd van 54, 56 of 58 jaar genoten, hebben onder bepaalde voorwaarden recht op een non-activiteit voorafgaand aan hun pensioen. Dit is het geval voor zover ze:

- minstens 58 jaar oud zijn. Op deze voorwaarde bestaat een uitzondering voor officieren die vóór 10 juli 2014 een preferentiële vervroegde pensioenleeftijd van 58 jaar hadden: zij moeten minstens 60 jaar oud zijn op het moment dat ze de non-activiteit aanvaarden;
- bij de aanvang van de non-activiteit, minstens 20 aanneembare dienstjaren in de openbare sector tellen voor de opening van het recht op pensioen, met uitsluiting van de bonificaties voor studies en andere periodes die voor de vaststelling van de wedde in aanmerking worden genomen;
- op het einde van de non-activiteit, die maximum 4 jaar bedraagt, voldoen aan de voorwaarden om aanspraak te maken op vervroegd pensioen.

Aanvraag

De aanvraag wordt – naargelang het geval – ingediend bij de korpschef of de directeur-generaal van het middelenbeheer en de informatie. Zij kunnen die taak ook doorschuiven naar een specifieke dienst.

Aanvragen kan ten vroegste 6 maanden vóór het moment waarop het betrokken personeelslid aan de toegangscriteria voldoet.

Start

De bevoegde overheid heeft 4 maanden de tijd (vanaf de datum van indiening van de aanvraag) om een beslissing te nemen. De non-activiteit start op de eerste dag van de kalendermaand die volgt op de maand waarin de toegangsvoorwaarden vervuld zijn.

Voor aanvragen van personeelsleden die in de periode van 6 maanden na de inwerkingtreding van het KB, dus vóór 25 mei 2016, aan de toegangsvoorwaarden voldoen, bedraagt de beslissingstermijn van de bevoegde overheid slechts 3 maanden. In die gevallen start de non-activiteit ten vroegste op de eerste dag van de kalendermaand volgend op de maand waarin de beslissing is genomen.

Einde

De periode van non-activiteit loopt tot de eerste dag van de maand waarin het betrokken personeelslid voldoet aan de voorwaarden om op vervroegd pensioen te gaan.

Wachtgeld

Het personeelslid in non-activiteit ontvangt een wachtgeld waarvan het bedrag varieert in functie van de dienstanciënniteit in de openbare sector. Wie bij de start van de non-activiteit 37,5 jaren dienstanciënniteit heeft ontvangt een wachtgeld van 74% van de laatste activiteitswedde. Dat percentage daalt tot 70% bij 37 jaar dienstanciënniteit, 66% bij 36 jaar dienstanciënniteit en 62% bij 35 jaar dienstanciënniteit.

Vervanging

De bevoegde overheden kunnen de personeelsleden die herplaatst zijn in het kader van het eindeloopbaanregime

en de personeelsleden die in non-activiteit voorafgaand aan het pensioen zijn geplaatst, vervangen.

25 november 2015

Het KB van 9 november 2015 treedt in werking op 25 november 2015, zijnde de dag van publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Bron

Koninklijk besluit van 9 november 2015 houdende bepalingen inzake het eindeloopbaanregime voor personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, BS 25 november 2015.

Zie ook:

- Wet van 21 mei 2015 tot wijziging van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, wat betreft bepaalde personeelsleden van de geïntegreerde politie, BS 29 mei 2015.
- GwH 10 juli 2014, nr. 103 .
- Persbericht federale ministerraad 13 november 2015, 'Aanvulling wetgeving rond pensioenmaatregelen voor geïntegreerde politie' .

Aanvullende wet voor uitvoering stelsel van non-activiteit politie gepubliceerd

De aanvullende wet die zorgt voor de uitvoering van het 'stelsel van non-activiteit' is op 24 december 2015 in het Belgisch Staatsblad verschenen. De wetgever wijzigt daarmee artikel 46 van de Wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

Non-activiteit wel meegerekend

Volgens de oude tekst van artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 telde een periode van non-activiteit voorafgaand aan pensioen (NAVAP) niet mee voor de loopbaan voor opening van het recht op vervroegd pensioen. De niet-aanneembaarheid van deze periodes vormde een rem op de volle uitvoering van het bij KB van 9 november 2015 ingevoerde stelsel van NAVAP. Die compensatieregeling kwam er als reactie op het arrest van het

Grondwettelijk Hof van 10 juli 2014, dat komaf maakte met de gunstige pensioenstelsels voor de politie. De federale wetgever heeft politiemensen van het operationeel kader die vóór 10 juli 2014 (datum arrest) een preferentiële vervroegde pensioenleeftijd van 54, 56 of 58 jaar genoten, (onder bepaalde voorwaarden) de mogelijkheid gegeven om tot 4 jaar voor datum van hun vervroegd

“

De periodes van non-activiteit kunnen in rekening worden gebracht voor de bepaling van het recht op vervroegd pensioen. Ze tellen daarentegen niet mee voor de berekening van het pensioen.

pensioen te stoppen met werken. Maar wanneer die periode niet in aanmerking wordt genomen bij de berekening van de loopbaanduur voor vervroegd pensioen, wordt het doel van deze maatregel, namelijk vermijden dat de betrokken personeelsleden langer zouden moeten werken, niet bereikt. Ingevolge de wet van 18 december 2015 komen de periodes van non-activiteit in het kader van deze regeling voortaan wel in aanmerking voor de opname van het vervroegd pensioen.

Uitvoeren

Het stelsel van NAVAP maakt sinds eind november deel uit van het RPPol (de regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten) en kan nu dus ook effectief worden uitgevoerd. De periodes van non-activiteit kunnen in rekening worden gebracht voor de bepaling van het recht op vervroegd pensioen. Ze tellen daarentegen niet mee voor de berekening van het pensioen. Het is de wedde die de betrokken personeelsleden ontvingen vóór de start van de non-activiteit die hierbij dient als referentiewedde.

25 november 2015

De wet van 18 december 2015 is retroactief van toepassing vanaf 25 november 2015. Dat is de dag waarop ook het KB

van 9 november 2015, dat de NAVAP aan het RPPol heeft toegevoegd, in werking is getreden.

NAVAP in begroting 2016

Op 23 december verscheen Omzendbrief PLP 54 met richtlijnen voor de opmaak van de politiebegroting voor 2016. Minister Jambon introduceert daarin nieuwe economische codes voor de NAVAP-regeling.

Bron

Wet van 18 december 2015 betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, BS 24 december 2015.

Zie ook:

Koninklijk besluit van 9 november 2015 houdende bepalingen inzake het eindloopbaanregime voor personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, BS 25 november 2015.

Welvaartsaanpassing gewaarborgd inkomen voor bejaarden gepubliceerd

Het gewaarborgd inkomen voor bejaarden wordt met 2% verhoogd. De wet die zorgt voor deze aanpassing in het kader van de welvaartsenveloppe is op 24 december in het Staatsblad verschenen.

Welvaartsaanpassing

De stijging komt er in navolging van een gelijkaardige welvaartsaanpassing van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Ze geldt retroactief vanaf 1 september 2015.

Voor een gezin stijgen de jaarbedragen tot 11.923,67 euro per jaar. Voor een alleenstaande tot 8.943,00 euro per jaar.

Hoewel de IGO het gewaarborgd inkomen voor bejaarden sinds 2001 vervangt, wordt het voordeel nog aan sommige gerechtigden uitbetaald. Een aanpassing was dus noodzakelijk.

Bron

Wet van 18 december 2015 betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, BS 24 december 2015.

Zie ook:

- Wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, BS 29 maart 2001. (art. 18).
- Koninklijk besluit van 20 september 2012 tot uitvoering van artikelen 116, tweede lid en 119, van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, inzake het pensioen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, BS 27 september 2012.

Nieuwe bepalingen sinds 1 januari 2016

Zowel de wet van 15 mei 2014 houdende diverse bepalingen als de wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen hebben een aantal belangrijke wijzigingen doorgevoerd op het vlak van aanvullende pensioenen. In deze tekst lichten wij deze wijzigingen op beknopte wijze toe. Meer gedetailleerde informatie vindt u terug op www.ethias.be/info2p .

DE WET VAN 15 MEI 2014

Invoering van een uniforme verjaringstermijn

Toepassingsgebied: werknemers en zelfstandige bedrijfsleiders

De wetgever heeft een uniforme verjaringstermijn ingevoerd voor rechtsvorderingen die voortvloeien uit of verband houden met aanvullende pensioenen. Deze termijn bedraagt 5 jaar en geldt sinds 29 juni 2014.

Informatie over aanvullende pensioenen

Toepassingsgebied: werknemers en zelfstandige bedrijfsleiders

De wet van 15 mei 2014 voorziet een aantal mechanismen die een efficiënte en duidelijke informatieverstrekking moeten garanderen.

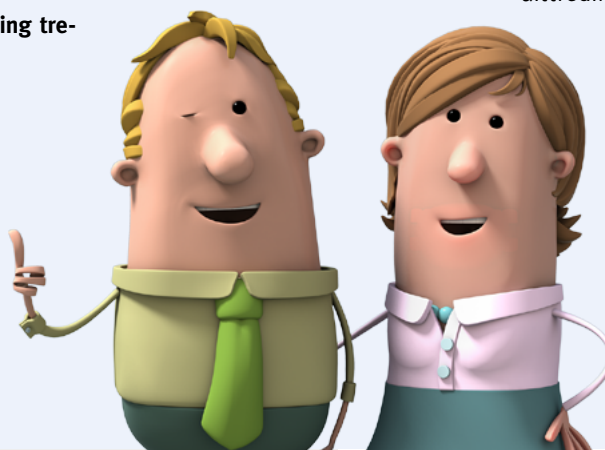
Databank Aanvullende Pensioenen (DB2P)

Deze databank wordt beheerd door SiGeDiS en bevat gegevens over alle tweedepijlerpensioenen.

De wet van 15 mei 2014 concretiseert de wijze waarop DB2P toegankelijk zal zijn voor werknemers en zelfstandigen die een aanvullend pensioen opbouwen of opgebouwd hebben. De onlinedienst die iedereen toelaat zijn individuele pensioenrechten te raadplegen wordt verwacht in de loop van 2016.

Andere bepalingen die in werking treden op 1 januari 2016.

Deze omvatten voorschriften betreffende de vorm en de inhoud van de informatieverstrekking aan de burger. Een van de belangrijkste wijzigingen betreft de aanpassing van de structuur en de inhoud van de pensioenfiche.

Nieuw begrip uittreding

Toepassingsgebied: werknemers

Het begrip 'uittreding' opgenomen in de Wet op de Aanvullende Pensioenen (WAP) was tot nu toe stevast verbonden met de beëindiging van de arbeidsovereenkomst. Er komt nu echter een uitbreiding naar werknemers wier arbeidsovereenkomst niet beëindigd wordt, maar die niet meer aan de aansluitingsvoorwaarden van het pensioenstelsel voldoen. Tegelijkertijd wordt het begrip beperkt door het niet van toepassing te verklaren op werknemers die zich bewegen tussen werkgevers die deelnemen aan een 'multi-inrichterspensioenstelsel'. Een 'multi-inrichterspensioenstelsel' is een identiek pensioenstelsel ingevoerd door meerdere inrichters waarvan de uitvoering toevertrouwd wordt aan dezelfde pensioeninstelling(en).

Wettelijk kader voor zelfstandige bedrijfsleiders

Toepassingsgebied: zelfstandige bedrijfsleiders

Bij de creatie van het wettelijk kader voor zelfstandige bedrijfsleiders heeft de wetgever een aantal bepalingen, zoals de inhoud van het pensioenreglement of de pensioenovereenkomst, het begrip 'verworven rechten' en 'verworven prestaties' en de verplichte aanlevering van een pensioenfiche overgenomen uit de WAP. Werden echter niet hernomen: het minimumrendement en de uittredingsmodaliteiten.

Zoals voor werknemers, is het voortaan ook voor zelfstandige bedrijfsleiders niet meer mogelijk om het recht op afkoop van de reserves uit te oefenen voor de leeftijd van 60 jaar. De afkoop voor deze leeftijd is echter wel mogelijk ingeval van een reserveoverdracht.

5

Het zal niet langer mogelijk zijn actieve gepensioneerden aan te sluiten bij de aanvullende pensioentoezegging.

De rendementsgarantie

Toepassingsgebied: werknemers

Vanaf 1 januari 2016 worden de vroegere vaste rendementen van 3,75% voor de persoonlijke bijdragen en 3,25% voor de werkgeversbijdragen vervangen door één variabele rentevoet. Deze rentevoet bedraagt minimum 1,75% en maximum 3,75% en wordt berekend op basis van een formule die rekening houdt met het gemiddelde van de Lineaire Obligaties (OLO's) met een duurtijd van 10 jaar over de laatste 24 maanden, afgerond tot op de meest nabije 0,25%. Voor 2016 geeft dit een gewaarborgd rendement van 1,75%.

Invoer optionele overlijdensdekking bij uittrekking

Toepassingsgebied: werknemers

Bij een uittrekking zal de aangeslotene voortaan gedurende 12 maanden de mogelijkheid hebben binnen de bestaande pensioentoezegging te kiezen voor een overlijdensdekking gelijk aan zijn verworven reserves. De eventuele kost van deze overlijdensdekking zal ten laste van de aangeslotene zijn.

Afstemming op de uitbetaling van het wettelijk pensioen

Toepassingsgebied: werknemers en zelfstandige bedrijfsleiders

Eindleeftijd

Voor nieuwe pensioentoezeggingen zal de conventionele pensioenleeftijd niet lager mogen liggen dan de wettelijke pensioenleeftijd, momenteel 65 jaar. Bestaande toezeggingen zullen aangepast moeten worden voor nieuwe aansluitingen vanaf 1 januari 2019.

Effectieve pensionering na de pensioenleeftijd

De pensioentoezegging zal verder lopen tot de wettelijke pensionering, zelfs indien de pensionering na de wettelijke pensioenleeftijd en/of de eindleeftijd van het pensioenreglement ligt.

Uitbetaling

Vanaf 1 januari 2016 zal het enkel nog mogelijk zijn tot uitbetaling over te gaan indien aan één van de volgende voorwaarden voldaan is:

- de aangeslotene neemt zijn wettelijk pensioen op;
- de aangeslotene voldoet aan de voorwaarden om (vervroegd) zijn wettelijk pensioen op te nemen maar doet dit niet, en het reglement voorziet in de mogelijkheid tot uitbetaling over te gaan;
- de aangeslotene is minstens 65 jaar oud en het reglement voorziet in de mogelijkheid tot uitbetaling over te gaan.

De wet voorziet evenwel een aantal overgangsbepalingen voor aangesloten die in 2016 de leeftijd van 55 jaar of meer bereiken.

Voorschotten / in pandgevingen

Voor de voorschotten, in pandgevingen en wedersamenstellingen van een krediet gesloten vanaf 1 januari 2016 dient de einddatum noodzakelijkerwijze hoger of gelijk te zijn aan de wettelijke pensioenleeftijd.

Voor de voorschotten, in pandgevingen en wedersamenstellingen van een krediet reeds afgesloten op 1 januari 2016 waarbij de einddatum niet samenvalt met de datum van uitbetaling van de prestatie van het aanvullend pensioen, blijft de afkoop door de pensioeninstelling op einddatum mogelijk.

Gunstige vervroeging

Bepalingen binnen de pensioentoezegging die de vervroegde opname van het aanvullend pensioen interessant maken, en zo ook aanzetten tot de vervroegde opname van het wettelijk pensioen, zullen vanaf 1 januari 2016 nietig zijn.

In het kader van een overgangsmaatregel voorziet de wet bovendien dat aangesloten die ten laatste op 31 december 2016 de leeftijd van 55 jaar bereiken verder de bepalingen kunnen genieten met betrekking tot de gunstige vervroeging.

Aansluiting en pensionering

Het zal niet langer mogelijk zijn actieve gepensioneerden aan te sluiten bij de aanvullende pensioentoezegging. Actieve gepensioneerden die op 1 januari 2016 al aangesloten waren bij een pensioentoezegging mogen echter wel verder pensioenrechten blijven opbouwen.

Soepelere regeling voor cumul van een overheidspensioen met een vervangingsinkomen

Overheidspersoneel dat een rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid geniet, kan dit pensioen opnieuw cumuleren met bepaalde types vervangingsinkomsten (werkloosheidsuitkering, primaire ongeschiktheidsuitkering, invaliditeitsuitkering). De wet die de Programmawet van 28 juni 2013 in die zin wijzigt, is op 24 december 2015 in het Staatsblad verschenen.

Twee jaar lang, sinds 1 januari 2013, bestond er een cumulatieverbod tussen een overheidspensioen en een vervangingsinkomen, waardoor de betrokkenen na een periode van 12 maanden waarin cumulatie toegestaan was, moesten kiezen tussen het genot van één van beide voordelen. Dat cumulatieverbod had in de praktijk vaak sociale dramatische gevolgen, wanneer geen van de twee voordelen afzonderlijk volstond om op een waardige manier in het levensonderhoud te voorzien. Bovendien werden heel wat betrokkenen sinds de inwerkingtreding van het verbod aangemaand om de uitkeringen die zij reeds ontvangen hadden voor meerdere maanden terug te betalen.

“

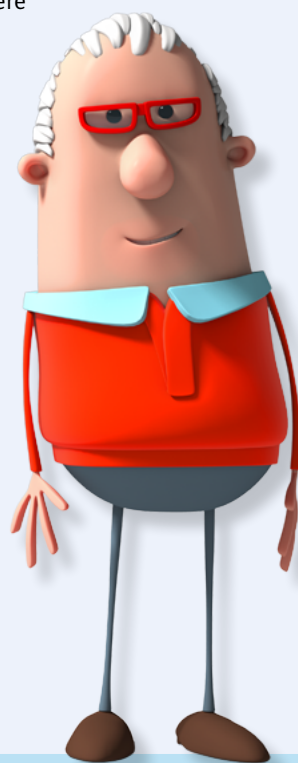
Rustpensioenen wegens lichamelijke ongeschiktheid in de overheidssector mogen dankzij de wetswijziging onbeperkt gecumuleerd worden met een werkloosheidsvergoeding, een primaire ongeschiktheidsuitkering of een invaliditeitsuitkering.

Versoepeling

Om dergelijke situaties te vermijden wordt het principe van het volledige cumulatieverbod daarom versoepeld: rustpensioenen wegens lichamelijke ongeschiktheid in de overheidssector mogen dankzij de wetswijziging onbeperkt gecumuleerd worden met een werkloosheidsvergoeding, een primaire ongeschiktheidsuitkering of een invaliditeitsuitkering.

Preferentieel regime

Daarnaast heeft de wet van 18 december 2015 ook duidelijkheid gebracht in de toepasselijkheid van het preferentieel regime (voordeligere grenzen) in het geval van cumulatie tussen een pensioen en beroepsinkomsten voor overheidspersoneel dat ambtshalve op pensioen werd gesteld. Het preferentieel stelsel wordt enkel nog voorbehouden aan personeelsleden die ambtshalve gepensioneerd werden vóór de leeftijd van 65 jaar wegens leeftijdsgrens. Hierbij worden vooral de militairen beoogd. De voordeligere cumulgrenzen zijn dus niet (meer) van toepassing voor personeelsleden die ambtshalve op rust werden gesteld wegens lichamelijke ongeschiktheid. Sinds een arrest van het Grondwettelijk Hof van 30 oktober 2014, dat artikel 81 van de Programmawet van 28 juni 2013 deels had vernietigd, bestond hierover veel onduidelijkheid. Beide wijzigingen zijn retroactief van toepassing vanaf 1 januari 2013.

Bron

Wet van 18 december 2015 betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, BS 24 december 2015.

Inkomensgrenzen voor gepensioneerden die bijverdienen

Gepensioneerden kunnen in bepaalde gevallen onbeperkt bijverdienen. Zijn de voorwaarden daartoe niet vervuld, dan gelden er wel nog inkomensgrenzen. Die bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

Eerder heeft de FOD Sociale Zekerheid de nieuwe jaarbedragen bekendgemaakt voor de pensioenen van de overheidssector (zie ons vorige nummer van InfoPensioenen). Nu zijn ook de grensbedragen voor het werknemerspensioen officieel gepubliceerd. Daartoe worden de bedragen in het algemeen reglement op het rust- en overlevingspensioen voor werknemers aangepast met ingang van 1 januari 2016. We nemen ze op in een algemeen overzicht.

Zoals bekend, werden de voorwaarden om onbeperkt bij te verdienen verder versoepeld op 1 januari 2015. Gepensioneerden die 65 jaar zijn, mogen onbeperkt bijverdienen. Onbeperkt bijverdienen is ook mogelijk voor gepensioneerden die nog geen 65 zijn, maar een loopbaan bewijzen van 45 jaar. Sindsdien wordt de sanctie bij overschrijding van de grensbedragen volledig proportioneel toegepast.

Jaarbedragen bij cumulatie van pensioen met beroepsactiviteit (bedragen in euro, geldig vanaf 1 januari 2016)

	Voor 65 jaar RP of RP+OP	Voor 65 jaar OP	Na 65 jaar OP
Werknemer, andere activiteit, mandaat, ambt of post (bruto beroepsinkomen)			
Zonder kinderlast	7.797	18.154	22.521
Met kinderlast	11.696	22.693	27.394
Zelfstandige (netto beroepsinkomen)			
Zonder kinderlast	6.238	14.523	18.017
Met kinderlast	9.357	18.154	21.916

(RP: Rustpensioen - OP: Overlevingspensioen — overzichtstabel PDOS, Pensioendienst voor de overheidssector)

Bron

Ministerieel besluit van 21 december 2015 tot aanpassing van de jaarbedragen bedoeld in artikel 64, §§ 2 en 3 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, BS 28 december 2015.

Zie ook:

- Bericht betreffende de indexering, vanaf 1 januari 2016, van de jaarbedragen bedoeld in de artikelen 78, 80, 82, 85 en 86 van de programmawet van 28 juni 2013, BS 6 november 2015.
- Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, BS 16 januari 1968.

Een blik op de rustpensioenen doorheen de geschiedenis van de sociale zekerheid

DEEL 2 De ziekte- en invaliditeitsverzekering

In ons vorige nummer van [InfoPensioenen](#) gaf Valerie Flohimont ons al een kijk op het ontstaan van de sociale zekerheid en de verdere ontwikkeling ervan. In dit tweede deel vroegen we haar om de ziekte- en invaliditeitsverzekering en de werkloosheidsverzekering te situeren. In ons volgende nummer gaat ze dieper in op de rustpensioenen.

De bescherming tegen ziekten en ongevallen is een zorg die bijna even oud is als de mensheid zelf maar de tussenkomst van de Staat op dat gebied is langzamerhand geëvolueerd. In de 19de eeuw vloeit de organisatie van een zekere bescherming tegen risico's in verband met ziekte of ongevallen voort uit het initiatief van de arbeiders die zich hebben verenigd om zowat overal in het land hulpkassen op te richten. De maatschappijen voor onderlinge bijstand dekken uiteenlopende risico's zoals ziekte, ongeval, geboorte, overlijden, pensionering, werkloosheid...

... **Hoe verliep de uitbetaling van die vergoeding?**

In de 19de eeuw was het meest voorkomende voordeel de dagvergoeding bij arbeidsongeschiktheid wegens ziekte. Zij werd doorgaans pas op de derde dag gestort en gedurende maximaal zes maanden. Medische en farmaceutische kosten werden door de maatschappij zelden terugbetaald. De maatschappijen voor onderlinge bijstand werden officieel erkend in 1851 naar aanleiding van de aanname van de wet van 3 april 1851 op de maatschappijen voor onderlinge bijstand. Toen die wet werd aangenomen had de wetgever op zijn minst uiteenlopende redenen. Hij wilde enerzijds het actieterrein van de maatschappijen beperken tot de domeinen ziekte en ongevallen en anderzijds hun financieel voortbestaan waarborgen, de potentiële haarden van arbeidersopstanden onder toezicht en controle houden, de werknemers beschermen tegen de risico's in verband met ziekte en ongevallen... De regering was immers van mening dat de maatschappijen moesten kunnen werken op terreinen met relatief inschatbare

risico's en waarvan alleen het optreden onzeker is en vooral niet afhangt van de verzekerde! Het is trouwens onder andere om deze reden dat de wetgever de kassen verbiedt het werkloosheidsrisico te verzekeren.

Destijds was de ziekte- en invaliditeitsverzekering een vrije verzekering en werden de maatschappijen voor onderlinge bijstand uitsluitend gefinancierd door de bijdragen van de leden. Pas in 1898, naar aanleiding van de aanname van de wet van 19 maart 1898, komt de overheid financieel tussen door de toekenning van een subsidie. Van een vrije verzekering gaat men dan over naar een gesubsidieerde vrije verzekering.

... **Was die behandeling gelijk voor werknemers en ambtenaren?**

De situatie van de ambtenaren was enigszins anders. Wat arbeidsongeschiktheid betreft konden bepaalde ambtenaren door organieke reglementen "hun functies tijdelijk onderbreken met volledig of gedeeltelijk behoud van hun wedde, in de vorm van verlof of beschikbaarheid." Bij blijvende ongeschiktheid waren de ambtenaren onderworpen aan de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen en genoten ze een vroegtijdige pensionering. De regeling waaraan de ambtenaren onderworpen waren, was niettemin verre van eenvormig! Dat gold trouwens ook voor de gezondheidszorg waar de situatie blijkbaar veel te vaag was. Bij het lezen van de individuele dossiers van ambtenaren stelt men vast dat sommige ambtenaren een tussenkomst van de Staat kregen voor medische of farmaceutische kosten voor zichzelf of hun gezinsleden. Die financiële tussenkomsten leken doorgaans te zijn toegekend op verzoek van de betrokkene, door middel van een motiveringsbrief en de verantwoording van de gemaakte kosten. Verrassend genoeg wordt in de individuele dossiers naar geen enkele specifieke wettelijke grondslag verwezen.

Wie is Valérie Flohimont?

Valérie Flohimont is doctor in de rechten aan de KU Leuven, gespecialiseerd in sociaal recht.

Ze is professor aan de faculteit rechten aan de universiteit van Namen en leidt het interdisciplinair onderzoekscentrum *Vulnérabilités et Sociétés*. Ze

is ook lid van de groep ACTO (accès to care & therapeutic optimisation) waar ze samenwerkt met de collega's van de faculteit geneeskunde. Ze coördineert bovendien ook de afdeling *Responsabilité sociétale des entreprises* van de groep NaGRIDD. Die verschillende activiteiten en haar deelname aan verschillende wetenschappelijke raden en comités bieden haar de kans favoriete domeinen met elkaar te verbinden: de sociale zekerheid, welzijn op het werk, psychische risico's en hulpverlening.

... Na de oorlog werd de ziekte- en invaliditeitsverzekering verplicht.

Door de officiële oprichting van de sociale zekerheid in 1945 wordt deze verzekering inderdaad verplicht voor werknemers.. Ambtenaren en zelfstandigen konden zich vrijwillig verzekeren door zich aan te sluiten bij een mutualiteit. Toen al was er sprake van een wankel financieel evenwicht van de sector en in 1960 werd een parlementaire werkgroep opgericht om de zaak te onderzoeken. Hoewel het toepassingsgebied van de ziekte- en invaliditeitsverzekering dan beperkt was tot de privésector, vonden de leden van de werkgroep dat een gelijkaardige dekking moest worden verleend aan ambtenaren en zelfstandigen. Zo verklaren de parlementsleden in het verslag aan het parlement in 1961 dat we de problemen waarmee bepaalde lagen van de bevolking op dat moment nog altijd kampen, niet uit het oog mochten verliezen. Het ging namelijk om studenten, overheidsambtenaren en zelfstandigen die, ondanks het bestaan van de vrije verzekering naast de verplichte verzekering, het vrij moeilijk hadden om hun gezondheidskosten te betalen. De parlementaire discussies over het onderwerp waren op zijn minst geanimeerd. Sommige parlementsleden vonden immers dat “sommige maatschappelijke belangengroepen, zoals onder andere de zelfstandigen en de ambtenaren, andere behoeften hebben dan de werknemers en kantoorbedienden, en dat hun

sociale problemen daardoor niet op dezelfde manier kunnen worden opgelost,” terwijl anderen vooral benadrukten dat “diegenen die nog in onzekerheid leven ook een wetgeving wensen die hen tegen de risico's beschermt; zij willen vooral hun gezinsleden en zichzelf beschermen tegen de gevolgen van zware langdurige ziekten waarvan ook zij niet gespaard blijven, evenmin als de andere groepen.”

De werkgroep van haar kant stelde een oplossing voor, een compromis eigenlijk: een splitsing doorvoeren tussen ziekteverzekering (gezondheidszorg) en invaliditeitsverzekering (uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid) en zich ertoe beperken de gezondheidszorgverzekering te veralgemenen tot alle beroepscategorieën. De werkgroep was immers van mening dat de uitbreiding van een uitkeringsverzekering tot de ambtenaren en de zelfstandigen “zeer bijzondere problemen stelt, ofwel omdat ze al over een eigen stelsel beschikken, ofwel omdat hun situatie niet kan worden ingepast in het geldende systeem voor werknemers.”

... Over welke bijzondere problemen gaat het? Waarom zou het onmogelijk zijn de systemen van uitkeringsverzekering die bestaan voor bepaalde ambtenaren te integreren in het stelsel van de werknemers?

De parlementaire documenten zeggen daar erg weinig over, net zoals in het geval van de arbeidsongevallen- en beroepsziekteverzekeringen. Ten slotte verklaarde de wetgever dat elkeen recht had op een ziekteverzekering, en artikel 22 van de wet van 9 augustus 1963 machtigde de koning om de ziekteverzekering uit te breiden tot andere categorieën, waaronder de zelfstandigen en de ambtenaren.

... Wat was daarvan het gevolg?

Op basis van deze koninklijke machtiging zijn het de ambtenaren die als eersten een gelijkaardige bescherming inzake gezondheidszorg als die van de werknemers genieten. De zelfstandigen daarentegen genoten uitsluitend de zogenaamde bescherming tegen de grote risico's. Deze keuze vloeit in feite voort uit een compromis dat binnen de consultatieve werkgroep over het sociaal statuut van de zelfstandigen was gesloten. Deze representatieve groep (middenstand, vertegenwoordigers van de landbouwers, vrije beroepen, werkgeversorganisaties), die werd opgericht op 29 maart 1962 door de ministers van Middenstand, Landbouw en Sociale Voorzienigheid, was tot het besluit gekomen dat solidariteit tussen zelfstandigen weliswaar noodzakelijk was, maar dat het toch niet wenselijk was een

gelijkaardige bescherming te bieden aan zelfstandigen en werknemers, omwille van financiële onzekerheden, specifieke beroepsgebonden eigenschappen en externe factoren. Hoe dan ook is de beweging naar harmonisering tussen de beroepscategorieën inzake gezondheidszorgverzekering ingezet. Na verloop van tijd werd de dekking gezondheidszorg uitgebreid en sinds 1 januari 2008 genieten de zelfstandigen eveneens een verzekering voor gezondheidszorg 'kleine risico's'. Met andere woorden, momenteel genieten zowel werknemers als ambtenaren en zelfstandigen een gelijkaardige bescherming inzake verzekering voor gezondheidszorg.

Sinds 1 januari 2008 genieten zowel werknemers als ambtenaren en zelfstandigen een gelijkaardige bescherming inzake verzekering voor gezondheidszorg, maar concreet gesproken zijn werknemers, ambtenaren en zelfstandigen vandaag nog altijd onderworpen aan sterk verschillende beschermingsstelsels inzake arbeidsongeschiktheid.

De evolutie van de uitkeringsverzekering daarentegen is veel meer versnipperd gelet op de keuze van de wetgever van 1963 om een verschillende bescherming te handhaven naargelang van de beroepscategorie. Concreet gesproken zijn werknemers, ambtenaren en zelfstandigen thans nog altijd onderworpen aan sterk verschillende beschermingsstelsels, wat trouwens voor heel wat problemen zorgt zowel op het gebied van de bescherming tegen arbeidsongeschiktheid als, bijgevolg, op andere gebieden zoals de pensioenen.

Hoe zit het met de verschillen in de werkloosheidsverzekering voor de verschillende groepen?

Op het eerste gezicht is de werkloosheidsverzekering specifiek voor de sociale bescherming van werknemers. Net als de andere sectoren van de sociale zekerheid is het toepassingsgebied nochtans na verloop van tijd uitgebreid.

De dekking van het risico op baanverlies vindt net zoals de ziekte- en invaliditeitsverzekering haar oorsprong in de kassen voor onderlinge bijstand en de werknemersgroeperingen. De eerste werkloosheidskassen dateren uit het midden van de 19de eeuw. De arbeiders konden zich zo verzekeren tegen baanverlies mits regelmatige betaling van een minimumbijdrage. Bij onvrijwillige werkloosheid ontvingen de betrokkenen een uitkering, die in het begin in natura werd toegekend, d.w.z. in de vorm van voeding, en daarna in geld.

In 1850, toen de wetgever zich met de kwestie van de erkenning van de maatschappijen van onderlinge bijstand (*supra*) bezighield, mochten de kassen wettelijk geen dekking van werkloosheid aanbieden. De meeste parlementsleden waren immers van mening dat de werklozen luieriken waren, schuldigen, samenzweerders van stakingen en opstanden, en dat de arbeiders die periodes van werkloosheid kenden door de seizoensgebonden aard van hun activiteit "reeds lang gewend waren aan die periodieke onderbrekingen." Bij het lezen van dergelijke uitlatingen rijst dan ook onvermijdelijk de ironische vraag waarom de arbeiders beschermd moesten worden als ze het meest van allemaal onvrijwillig werkloos werden. Sommige parlementsleden maakten zich eveneens ongerust over de financiële kosten die een dekking van het werkloosheidsrisico zou meebrengen. In de parlementaire werkzaamheden verklaarde de wetgever: "die verenigingen [de maatschappijen voor onderlinge bijstand] mogen alleen eenvoudige, goede of slechte risico's toelaten, die ongeveer met zekerheid op voorhand kunnen worden berekend, en waarbij alleen het ogenblik waarop de gebeurtenis zich voordoet niet vastligt en vooral niet afhangt van de wil van de verzekerden. Voorbeelden zijn een ziekte, een echt ongeval of een wonde, maar geen werkloosheid, die niet op voorhand kan worden geschat noch geregeld. We moeten de menselijke activiteit al haar energie laten en niet het bed spreiden voor luiheid. Als de gevallen van werkloosheid in die verenigingen werden voorzien, zou dat het begin van het einde van die verenigingen betekenen."

Hoe lang heeft die situatie geduurd?

In 1897 ondersteunde de overheid voor het eerst werkloosheidskassen met financiële middelen. Het initiatief ging uit van de provincie Luik die een subsidie toekende aan de vakbondskassen. Drie jaar later werd ze op de voet gevolgd door de stad Gent. Daarna bewandelden andere gemeenten langzamerhand dezelfde weg.

Na de Eerste Wereldoorlog, in 1920, richtte de regering (tijdelijk) het Nationaal Crisisfonds op. Dat fonds had een tweeledige opdracht: enerzijds kende het overheidssubsidies toe aan de gemeentelijke werkloosheidskassen, anderzijds verstrekten de gemeentelijke kassen genoten, ofwel omdat hun wachttijd nog niet was afgelopen of omdat de periode waarin ze recht hadden op werkloosheidsuitkeringen van die kassen was verstreken, ofwel omdat de gemeentelijke kassen niet meer over de nodige middelen beschikten.

In 1935 werd het fonds vervangen door de Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid (NDAW). Destijds konden de werknemers zich vrijwillig bij een werkloosheidskas aansluiten, in overeenstemming met de geldende bepalingen in de sector ziekte- en invaliditeitsverzekering. Pas nadat de besluitwet van 28 december 1944 was aangenomen, evolueerde de werkloosheidsverzekering naar een verplichte verzekering voor werknemers gefinancierd door drie partijen: staat, werkgevers en werknemers.

In 1961 werd de NDAW vervangen door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) en in 1963 werden de werkloosheidsuitkeringen eenvormig gemaakt. Tot dan was het bedrag van de uitkeringen afhankelijk van het adres van de woonplaats van de werkloze. De uitkeringen evolueerden dan van een forfaitair naar een proportioneel systeem dat evenredig was met het loon, om uiteindelijk bij het huidige systeem uit te komen, dat wordt geregeld door het koninklijk besluit van 25 november 1991.

... Zijn er nu nog altijd verschillen tussen werknemers en ambtenaren?

In principe zijn de bepalingen betreffende de werkloosheidsverzekering uitsluitend van toepassing op werknemers. Inzake beroeps categorieën bevatten ze echter twee belangrijke uitzonderingen: een voor ambtenaren, een andere voor zelfstandigen. Ambtenaren (die door de

wetgever doorgaans in de teksten worden omschreven als “niet onderworpen aan de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de sociale zekerheid van de werknemers”) kunnen immers werkloosheidsuitkeringen genieten wanneer de overheid hun arbeidsrelatie eenzijdig verbreekt of wanneer hun benoemingsakte wordt vernietigd, ingetrokken, opgeheven of niet hernieuwd. Net zoals de werknemers moeten de

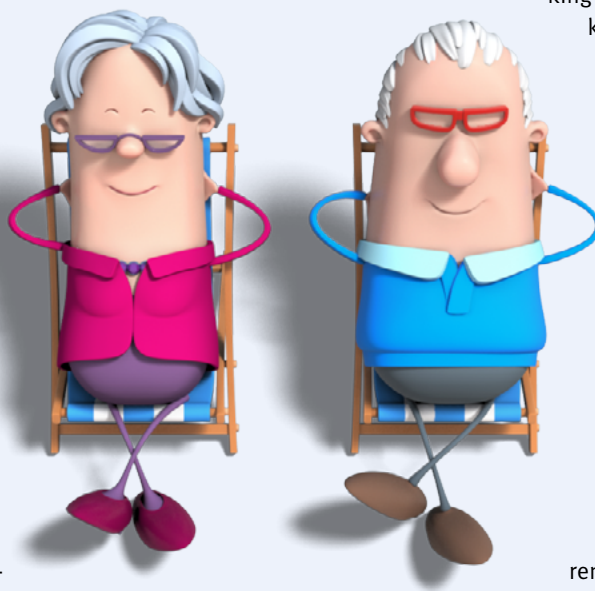
betrokken ambtenaren natuurlijk aan een bepaald aantal voorwaarden voldoen met betrekking tot de inschrijving als werkzoeke, enz. Door dezelfde werkloosheidsuitkeringen toe te kennen als aan de werknemers, wil de wetgever de armoede bestrijden en vermijden dat gewezen ambtenaren van een OCMW-uitkering zouden moeten leven. De wetgever is immers van mening dat “deze situatie in een moderne staat die gericht is op welzijn, niet meer aanvaardbaar is” en stelt dus voor om “via een juridische fictie die ontslagen ambtenaren aan het algemene socialezekerheidsstelsel te onderwerpen.” De

wil van de wetgever is wel degelijk dat “een ontslagen Staatsambtenaar dezelfde rechten heeft inzake werkloosheidsuitkeringen (...) als een ontslagen arbeider of bediende in de privésector.”

Met het oog op een zeker financieel evenwicht van het systeem voorziet de wetgever in een compensatiemechanisme tussen stelsels, zodanig dat de overheid *a posteriori* de vereiste sociale bijdragen aan het stelsel van de werknemers stort. *De facto* is de werkloosheidsverzekering dus, weliswaar met enige lacunes en ingewikkelde regelingen, uitgebreid tot de ambtenaren.

... Hoe staat het met de werkloosheidsverzekering voor zelfstandigen?

De uitbreiding van de werkloosheidsverzekering tot de zelfstandigen is tot stand gekomen via een ander mechanisme in zoverre een van de doelstellingen van de wetgever er dan in bestaat de oprichting van bedrijven en zelfstandige activiteiten aan te moedigen door een sociale dekking te

bieden aan (ex-)werknemers die een zelfstandige activiteit starten. De bescherming tegen werkloosheid wordt dan ook in principe geacht de startperiode van hun zelfstandige activiteit, die als risicovol wordt beschouwd, te overbruggen. In het begin van de jaren 80 kon een uitkeringsgerechtigde werkloze die mislukt als zelfstandige, opnieuw uitkeringen genieten indien de aanvraag werd ingediend binnen de 2 jaar na de aanvang van de activiteit. Die periode van twee jaar werd gaandeweg verlengd en bereikt vandaag een duur van vijftien jaar. Zonder afbreuk te willen doen aan de rechtmatigheid van de wetgever – hoewel hier, in zoverre alles bij koninklijk besluit wordt beslist, zonder parlementair debat, bij die rechtmatigheid toch vraagtekens zouden kunnen worden geplaatst – kan de vraag worden gesteld naar de geldigheid van het aanvankelijke doel

van de maatregel. Wat is nog het start risico van een activiteit na vijftien jaar? Is het doel van de wetgever nog wel hetzelfde? Zo niet, zou het verstandig zijn dat de wetgever zijn doel officieel verduidelijkt. In plaats van 'zich te verschuilen' achter wat als 'juridische constructies' kan worden omschreven, zou het ongetwijfeld slimmer en eenvoudiger zijn te verklaren dat in de 20ste eeuw de wetgever aan de zelfstandigen eenzelfde bescherming wil bieden als aan de andere beroepscategorieën, de werkloosheidssector inbegrepen. Overigens blijkt uit de werkloosheidswetgeving duidelijk dat ze andere gunstige bepalingen bevat voor de uitoefening van een zelfstandige activiteit. Aan deze analyse zouden we eveneens de oprichting in 1997 van de faillissementsverzekering van zelfstandigen kunnen toevoegen.

Overzicht relevante wetgeving

1 december 2015 – 15 maart 2016

Bericht betreffende de indexering, vanaf 1 januari 2016, van de jaarbedragen bedoeld in de artikelen 78, 80, 82, 85 en 86 van de programawet van 28 juni 2013.
(BS 6 november 2015)

Koninklijk besluit van 9 november 2015 houdende bepalingen inzake het eindeloopbaanregime voor personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie.
(BS 25 november 2015)

Wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen.
(BS 24 december 2015)

Wet van 18 december 2015 betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector,

betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart.
(BS 24 december 2015)

Ministerieel besluit van 21 december 2015 tot aanpassing van de jaarbedragen bedoeld in artikel 64, §§ 2 en 3 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.
(BS 28 december 2015)

Koninklijk besluit van 26 januari 2016 tot uitvoering van artikel 5/1 van de wet van 12 januari 2006 tot oprichting van de 'Pensioendienst voor de overheidssector'.
(BS 2 februari 2016)

Koninklijk besluit van 15 februari 2016 tot goedkeuring van het huishoudelijk reglement van het Nationaal Pensioencomité.
(BS 23 februari 2016)